

บทที่ 2

ตรวจเอกสาร

หวายและตาวจัดเป็นพืชท้องถิ่นที่มีประโยชน์ใช้สอยได้หลากหลาย พบเจริญเติบโตกระจายทั่วไปตามธรรมชาติโดยเฉพาะในป่าดิบชื้น โดยชุมชนบนพื้นที่สูงมีภูมิปัญญาท้องถิ่นในการใช้ประโยชน์จากหวายและตาวมาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน อย่างไรก็ตามทรัพยากรพืชท้องถิ่นดังกล่าวได้ลดจำนวนลงมากเนื่องจากการนำไปใช้อย่างต่อเนื่องโดยชาตการอนุรักษ์ ป่า และขาดกระบวนการจัดการด้านการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน นอกจากนี้หวายและตาวเป็นพืชที่อาศัยอยู่ร่วมกับป่า การเพิ่มขึ้นของประชากรทำให้มีการขยายที่อยู่อาศัยพื้นที่ทำกิน พื้นที่เพาะปลูก เป็นเหตุให้ระบบนิเวศน์และถิ่นที่อยู่อาศัยในป่าธรรมชาติของหวายและตาวเสียหาย ขาดความอุดมสมบูรณ์และมีพื้นที่ลดลง

หวายและตาวนับว่าเป็นพืชท้องถิ่นของประเทศที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ วัตถุดิบหวาย (เส้นหวาย) นำไปจักสานทำเครื่องใช้ ทำเครื่องเรือนและเฟอร์นิเจอร์ สามารถสร้างรายได้จากการแปรรูปเป็นเครื่องเรือนและเฟอร์นิเจอร์หวาย โดยขายในประเทศและส่งออกต่างประเทศ ซึ่งมีมูลค่าการส่งออกปีละจำนวนมาก ส่วนตาวนั้นให้ผลผลิตเป็นลูกชิด (เนื้อของเมล็ดในผลตาวที่ยังไม่แก่) ซึ่งคนไทยและประเทศข้างเคียงยังคงมีความต้องการบริโภค สามารถนำมาแปรรูปเป็นลูกชิดเชื่อม ลูกชิดอบแห้งและอื่นๆ ใช้เป็นส่วนประกอบของขนมหวานหลายชนิด

ในขณะที่ปริมาณความต้องการเครื่องเรือนและเฟอร์นิเจอร์หวายและการบริโภคลูกชิดมีเพิ่มขึ้น แต่ปริมาณวัตถุดิบทั้งหวายและตาวในประเทศขาดแคลน ไม่เพียงพอต่อความต้องการ เป็นเหตุให้ประเทศไทยต้องนำเข้าหวายและตาวจากประเทศข้างเคียง เช่น พม่าและลาว เป็นต้น ที่ยังมีทรัพยากรพืชดังกล่าวอย่างอุดมสมบูรณ์ จากสถานการณ์ดังกล่าวสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงจึงดำเนินงานวิจัยและพัฒนาการปลูกและสร้างมูลค่าเพิ่มจากพืชท้องถิ่น (หวายและตาว) เพื่อต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เกิดการใช้ประโยชน์จากหวายและตาวอย่างยั่งยืน ก่อให้เกิดรายได้แก่ชุมชน ทรัพยากรหวายและตาวได้รับการอนุรักษ์ ป่าฟู ดังนั้นจึงมีการดำเนินงานร่วมกับชุมชนเพื่อให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ป่าฟู สร้างกระบวนการจัดการด้านการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

หวาย (Rattan)

เป็นพืชตระกูลปาล์ม (PALMAE) ที่เป็นเถาเลื้อยและมีหนาม มีถิ่นกำเนิดในเขตร้อนแถบโลกเก่า และเขตร้อน ในประเทศไทยพบว่ามีหวายประมาณ 60 ชนิด 6 สกุล คิดเป็นครึ่งหนึ่งของสกุลหวายที่มีอยู่ในโลก ได้แก่ *Calamus*, *Daemonorops*, *Korthalsia*, *Myrialepis*, *Plectocomia* และ *Plectocomiopsis* กระจายตามภูมิภาคต่างๆ ของประเทศ ตามบริเวณป่าดิบชื้น ป่าดิบแล้ง ป่าพรุ และในป่าชายเลน ส่วนใหญ่พบสกุล *Calamus spp.* และ *Daemonorops spp.* หวายมีการกระจายมากที่สุดในบริเวณทางภาคใต้ของประเทศ หวายที่พบมากได้แก่ หวายกำพวน หวายงวย หวายขี้เสี้ยน หวายกาหนูน หวายขี้ไก่ หรือหวายแดง หวายกาหลง หรือหวายซ่า หวายชุมพร หวายเล็ก หวายน้ำ หวายขริง และหวายน้ำผึ้ง หวายบางชนิดพบเฉพาะถิ่นเท่านั้น เช่น หวายตะค้าทองพบที่จังหวัดนราธิวาส หวายข้อดำพบบริเวณจังหวัดยะลาและนราธิวาส ภาคเหนือพบในจังหวัดน่าน แพร่ พะเยา และสุโขทัย ทั้งนี้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความหลากหลายของพันธุกรรมหวายมากที่สุดในโลก

หวายโดยทั่วไปเป็นปาล์มเลื้อยไปตามดิน มีลักษณะป็นปายเกาะไปกับต้นไม้อื่น หวายอาจมีลำต้นเดี่ยวหรือเป็นกอ หลังตัดฟันหวายลำต้นเดี่ยวไม่เกิดยอดใหม่ ในขณะที่หวายกอสามารถทยอยตัดได้ การแตกหน่อของหวายกอเกิดจากตาตามซอกใบที่โคนต้น โดยตาพัฒนาเป็นลำต้นใต้ดินสั้นๆ ทอดเลื้อยไปก่อนที่จะพัฒนาเป็นลำต้นเจริญขึ้นสู่อากาศ ลักษณะทั่วไปของหวายคือลำต้นเป็นเถาเนื้อแข็ง มีขนาดปานกลาง เส้นผ่านศูนย์กลางของลำต้นประมาณ 0.5-1 นิ้ว มีกาบหุ้มลำต้นสีเขียว ลำต้นและกาบใบมีหนาม ใบประกอบคล้ายใบมะพร้าว มีใบย่อยจำนวน 75-90 ใบ มีการเรียงตัวเป็นกระจุกตรงกันข้าม กระจุกละ 5-8 ใบ หวายในเอเชียส่วนมากเป็นพวก dioecious คือ ต้นมีดอกตัวผู้และดอกตัวเมียแยกกันอยู่คนละต้น มีเพียงสกุล *Korthalsia* ที่เป็น monoecious คือ ดอกตัวผู้และดอกตัวเมียอยู่ในต้นเดียวกัน มีการสร้างช่อดอกออกจากลำต้นส่วนที่มีกาบใบหุ้ม โดยทยอยสร้างไม่พร้อมกัน หลังจากออกดอกแล้วส่วนยอดยังสามารถเจริญเป็นลำต้นต่อไป ผลกลุ่มออกเป็นพวงผลย่อยมีลักษณะเป็นเกล็ดซ้อนทับกัน ผลอ่อนสีเขียว เมื่อแก่สีขาวเหลืองหรือสีไข่ไก่ เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 0.8-1 เซนติเมตร

หวายเป็นพืชป่าชนิดหนึ่งที่มีประโยชน์โดยสามารถใช้สอยได้หลากหลาย หวายหลายประเภทนิยมใช้จักสานทำเครื่องใช้ ใช้แทนเชือกผูกมัดสิ่งของ รวมถึงทำเฟอร์นิเจอร์ต่างๆ หวายนับว่าเป็นวัสดุที่ได้รับความนิยมกันมาก ทั้งนี้เพราะเฟอร์นิเจอร์ที่ทำด้วยหวายจะมีลักษณะเฉพาะตัว คือ มีความหยุ่นตัว สามารถตัดแปลงให้เป็นรูปร่างต่างๆ ได้ง่าย อีกทั้งยังมีน้ำหนักเบาและสามารถเคลื่อนย้ายได้สะดวก ปัจจุบันหวายตามธรรมชาติหาได้ยากโดยเฉพาะหวายที่มีคุณภาพของเนื้อหวายดี จึงได้มีการส่งเสริมให้ปลูกหวายเพื่อให้มีผลิตผลเพียงพอต่อความต้องการ นอกจากนี้การใช้งานหวายในการผลิตจะต้องใช้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีใช้งานในทุกส่วนของลำต้นหวาย โดยผิวที่ได้จากการเลื่อยภายนอกจะใช้สำหรับผูกเฟอร์นิเจอร์ เพราะเป็นส่วนที่มีความเหนียว ส่วนไส้ของหวายที่ได้รับการปอกให้เป็นเส้นกลมจะนำมาใช้เป็นลวดลายต่างๆ บนเครื่องใช้หรือเฟอร์นิเจอร์ได้ หวายที่มีศักยภาพเชิงพาณิชย์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีสองประเภท ได้แก่ หวายขนาดเล็ก/หวายซีก (หวายตะค้าทอง, หวายเล็ก - กลางของจีน, หวายจีน, หวายเล็กอินโด, หวายขม, หวายซีกอินโดนีเซีย) หวายขนาดใหญ่ (หวายซ้อดำ, หวายฟิลิปปินส์, หวายข้าง, หวายขริง, หวายไม้เท้า, หวายฟิลิปปินส์) ประเทศไทยมีการนำเข้าหวายเป็นจำนวนมากอย่างต่อเนื่องจากประเทศอินโดนีเซีย ลาว ฮองกง มาเลเซีย พม่า สิงคโปร์ เวียดนาม และอีกหลายประเทศ โดยปริมาณของหวายที่นำเข้ามาได้เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากความต้องการวัตถุดิบที่จะมาใช้ในการทำเครื่องเรือนส่งออกเมื่อเทียบกับปริมาณการส่งออกที่ลดลงภายในปี พ.ศ. 2530-2539 ประเทศไทยต้องนำเข้าหวายดิบจากต่างประเทศเป็นมูลค่าสูงมาก กล่าวคือ ในปี 2537 จำนวน 111,974,115 บาท ปี 2538 จำนวน 109,846,903 บาท และปี 2539 จำนวน 115,251,265 บาท (สถิติการป่าไม้ของประเทศไทย ปี 2539) และปัจจุบันประเทศที่เคยส่งหวายดิบเป็นเป็นสินค้าออก เช่น มาเลเซีย, อินโดนีเซีย และ ฟิลิปปินส์ ได้หยุดการส่งหวายดิบออกนอกประเทศโดยเปลี่ยนเป็นการส่งออกในรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องเรือนแทน ทำให้ประเทศไทยขาดแคลนหวายดิบที่จะใช้ในอุตสาหกรรมเครื่องเรือนของประเทศ

นอกจากประโยชน์ด้านจักสานและทำเฟอร์นิเจอร์แล้ว หวายยังสามารถนำมาบริโภคได้ ชาวไทยทั้งทางภาคเหนือและภาคอีสานรวมไปถึงทางฝั่งลาวที่มีพื้นที่พอกอาศัยอยู่ใกล้ป่าต่างๆก็รู้จักและนำหน่อหวายมาเป็น

ส่วนประกอบในการทำอาหารมานานหลายชั่วคนแล้ว จากหลายชนิดต่างๆ ที่ขึ้นอยู่ในประเทศไทย พบว่ามีอยู่ 6 ชนิดที่มีการบันทึกว่านำมารับประทานได้ โดยอยู่ในสกุล *Calamus* ทั้งสิ้น แต่โดยความเป็นจริงแล้วหน่อหวายชนิดอื่นๆสามารถรับประทานได้ เพียงแต่อาจมีรสขมเกินไปหรือไม่เป็นที่นิยมเท่านั้น ส่วนของหน่อหวายที่นำมาใช้ในการประกอบอาหารคือส่วนแกนสีขาวข้างในหน่อหวาย ซึ่งเนื้อเยื่อในส่วนนี้ยังนุ่มอยู่และไม่ขมมาก ส่วนใหญ่กับข้าวที่ทำจากหน่อหวายจะมีส่วนผสมของพืชผักสมุนไพร หรืออาจมีการนำหน่อหวายไปเป็นส่วนประกอบในอาหารอื่นๆ (Sricharatchanya, 2000) เช่น แกงหวายใส่ไก่ ตำหวาย น้ำพริกหวาย หวายเป็นต้น น้ำมันหอย เป็นต้น หวายกินหน่อที่นิยมปลูกมากที่สุดก็คือ หวายดง (*Calamus viminalis*) (ทางภาคอีสาน) เนื่องจากเป็นหวายที่มีการเจริญเติบโตเร็ว แตกกอใหญ่และมีกำลังการผลิตหน่อสูง ยิ่งไปกว่านั้นการเก็บเกี่ยวหน่อสามารถกระทำได้อย่างต่อเนื่องนานประมาณ 30 ปี (Apinantaworachai et. al., 1995) และหวายหนามขาว (ทางภาคเหนือ) เนื่องจากมีรสชาติอร่อย ผลสดสามารถรับประทานเล่นเป็นผลไม้ได้ มีรสหวานฝาดๆ

หน่อหวายมีคุณค่าทางโภชนาการคล้ายกับยอดผักชนิดอื่นๆ เช่น ยอดมะพร้าว แต่มีรสชาติขมซึ่งชาวอีสานนิยมกินกันมาก ซึ่งหน่อหวายมีคุณค่าทางอาหารค่อนข้างสูงเมื่อเปรียบเทียบกับหน่อไม้และผักอื่นๆ คือ มีโปรตีนมากถึง 25% มีธาตุอาหารรองที่สำคัญ เช่น แคลเซียม แมกนีเซียม เหล็ก และสังกะสี นอกจากจะทำเป็นอาหารแล้วหน่อหวายยังมีประโยชน์ในแง่สมุนไพร เป็นสมุนไพรอายุวัฒนะ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหวายมีรสขมเล็กน้อย แต่เมื่อต้มน้ำหลังรับประทานจะมีรสหวาน ช่วยให้เจริญอาหาร รากหวายเอาไปต้มเป็นยาตำรับเข้าก็บยชนิดอื่น (เข้ายาเย็น) แก้ก้อนใน เป็นต้น จากประโยชน์ทางด้านเภสัชศาสตร์ดังกล่าวจึงได้มีการหาวิธีการถนอมอาหารเพื่อให้เก็บไว้บริโภค และยังเหมาะสมสำหรับเก็บไว้เป็นของฝากหรือขายให้แก่ผู้สนใจบริโภคในพื้นที่อื่นๆ ที่ไม่มีการปลูกหวายตัดหน่อ รวมทั้งส่งขายต่างประเทศได้อีกด้วย การแปรรูปหน่อหวายเป็นอีกทางหนึ่งที่จะสามารถเพิ่มมูลค่าได้ โดยหวายแช่น้ำเกลือบรรจุขวดหรือกระป๋องตามท้องตลาดมีราคาแพงกว่าขายสดประมาณ 2-3 เท่า การปลูกหวายเพื่อกินหน่อ มีการปลูกภายในครัวเรือน และปลูกเชิงการค้า หวายจะเริ่มแตกหน่อเมื่ออายุ 2 ปี โดยการตัดหน่อหวายเพื่อการบริโภค จะเริ่มตัดเมื่อหวายมีอายุได้ประมาณ 3 ปี ปัจจุบันนี้ตลาดพื้นเมืองสำหรับหวายกินหน่อในประเทศไทยและประเทศลาวค่อนข้างจะขยายตัวจนเกือบจะดีกว่าหวายใช้ลำ การปลูกได้กระจายไปอย่างรวดเร็วโดยไม่ต้องมีนโยบายคอยสนับสนุน หน่อของหวายดงสามารถสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรอย่างงดงาม ถือเป็นการพัฒนามาตรฐานความเป็นอยู่ให้กับชาวชนบทอีกทางหนึ่ง

เนื่องจากคุณประโยชน์ใช้สอยมากมาย ทำให้หวายในประเทศไทยปัจจุบันมีจำนวนลดลงอย่างมาก สาเหตุดังกล่าวสืบเนื่องมาจากการนำหวายออกจากป่าเพื่อกำล้างการผลิต การเปลี่ยนแปลงลักษณะถิ่นที่อยู่ของหวายจากการใช้ประโยชน์ที่ดิน จากการบุกรุกทำลายป่าทำให้พื้นที่ป่าลดลง การลักลอบนำหวายจากป่ามาใช้ประโยชน์ที่ไม่สามารถควบคุมได้ ทำให้ประชากรของหวายในป่าธรรมชาติของประเทศไทยลดลง และการทำลายวัชพืชการสืบต่อพันธุ์ของหวาย โดยการบริโภคผลหวาย ซึ่งเป็นการทำลายสมดุลระหว่างหวายตัวผู้และหวายตัวเมีย รวมไปถึงเข้าไปตัดหน่อหวายอย่างต่อเนื่องเพื่อบริโภคโดยไม่มีการเก็บต้นพันธุ์ หรือรอให้เกิดผล ดังนั้นการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนของหวายจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้เลยหากไม่มีการปลูกและการ

จัดการอย่างถูกวิธี ปัจจุบันหลายชนิดแทบจะสูญพันธุ์ไปจากป่าธรรมชาติ ประเทศไทยจึงต้องส่งวัตถุดิบหลายจากต่างประเทศ เช่น อินโดนีเซีย และมาเลเซีย เข้ามาเป็นจำนวนมากในแต่ละปี หลายส่วนในใหญ่ที่ยังคงหลงเหลืออยู่จะกระจายขึ้นอยู่ตามพื้นที่ที่เป็นอุทยานแห่งชาติ ซึ่งในบางครั้งก็ยังมีลักลอบตัดฟันออกมาใช้ประโยชน์อย่างผิดกฎหมาย (Dransfield, 1989)

ดาว ต้าว หรือชิต (Sugar palm)

เป็นพืชตระกูลปาล์ม อยู่ในสกุล *Arenga* ในประเทศไทย พืชสกุล *Arenga* มี 2 ชนิด ที่ให้ผลผลิต “ลูกชิต” คือ ชก (*Arenga pinnata* (Wurmb) Merrill) และ ต้าว *Arenga westerhoutii* Griff. ชกและต้าว มีลักษณะภายนอกโดยทั่วไปคล้ายกันมาก มีลักษณะลำต้นเดี่ยว ไม่แตกกอ ความสูงปานกลาง ขึ้นอยู่ในป่าชื้นที่มีดินอุดมสมบูรณ์ มีอายุ 12-15 ปี และจะตายภายหลังจากการออกดอกครั้งสุดท้ายและผลสุก ช่อดอกจะเริ่มตั้งแต่ส่วนยอดลงมาที่โคนต้น ที่สังเกตเห็นความแตกต่างกันชัดเจนระหว่างชกและต้าวคือใบ ของต้นต้าวจะมีใบย่อยเรียงกันเป็นระเบียบในระนาบเดียวกัน ส่วนใบของต้นชกจะมีการเรียงตัวกันในหลายระนาบ ชก (*Arenga pinnata* (Wurmb) Merrill) มีการกระจายพันธุ์ในพื้นที่แคบๆทางภาคใต้ของประเทศไทย ตามเขาหินปูนที่ระดับความสูง 100-200 เมตรจากระดับน้ำทะเล พบที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี พังงา และกระบี่ และมักขึ้นอยู่ใกล้แหล่งที่อยู่อาศัย จึงเชื่อว่าเป็นพืชที่นำเข้ามาปลูก ส่วนต้าว (*Arenga westerhoutii* Griff.) มีการกระจายพันธุ์ ตั้งแต่เหนือจรดใต้ (จากการสำรวจยังไม่พบภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) ในป่าเขตจังหวัดพิษณุโลก อุตรดิตถ์ แพร่ น่าน ตาก ขึ้นอยู่ตามหน้าผาสูงชัน เขาหินปูนที่ระดับความสูงตั้งแต่ ระดับน้ำทะเลไปจนถึง 800 เมตรจากระดับน้ำทะเล บริเวณใกล้ธารน้ำ

ถิ่นกำเนิดและการกระจายพันธุ์อยู่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คือ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย ไทย พม่า ลาว และในประเทศอินเดีย มีผู้นำไปปลูกในหมู่เกาะแปซิฟิกและแอฟริกา สามารถเจริญเติบโตได้ตั้งแต่ความสูงของระดับ น้ำทะเล 0-1,400 เมตร สำหรับในประเทศไทยนั้นพบขึ้นอยู่ ในปัจจุบันมีจำนวนลดน้อยลงมากเนื่องจากป่าถูกทำลายและไม่มีการปลูกทดแทน

แหล่งที่มีการทำลูกชิตมากที่สุด คือ ภาคเหนือโดยเฉพาะที่จังหวัดน่าน มีการทำลูกชิตหลายหมู่บ้านซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวเขาและทำรายได้ให้แต่ละครัวเรือนปีละหลายหมื่นบาท แต่ชุมชนเหล่านี้ก็มีวิธีจัดการพื้นที่ป่าในการเก็บเกี่ยวผลผลิตต้าวที่ดี แต่ปริมาณต้นต้าวยังคงลดลงในแต่ละปี และบางชุมชนเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่นที่ให้ผลผลิตที่ดีกว่า

ประโยชน์นอกจากการบริโภคผลแล้ว ต้นต้าวยังสามารถใช้สอยอื่นๆ ได้อีก เช่น ก้านช่อดอก มีการทุบด้วยไม้และโยก เพื่อให้เกิดการอ่อนตัว วิธีการทำเช่นเดียวกับการทำ น้ำตาลจากมะพร้าว บางครั้งนำหวานที่ได้ อาจนำไปทำไวน์ผลไม้หรือน้ำส้มก็ได้ ส่วนยอดของลำต้น นำไปประกอบอาหารเช่นเดียวกับยอดมะพร้าว ใบอ่อนนำมาใช้เป็นผักจิ้ม เช่นเดียวกับกะหล่ำปลี ก้านทางใบ นำมาผลิตไฟเบอร์ ในบางครั้งอาจใช้รากมาทำไฟเบอร์ ก็ได้ แต่ไฟเบอร์ที่สำคัญ นั้นทำจากลำต้น ซึ่งจะมีสีเทาดำและมีความยาว อินโดนีเซียนำไปทำเชือกสำหรับใช้กับเรือประมงและ ประโยชน์อื่นอีกมากมาย ส่วนใบแก่ นำมาเย็บเป็นต้นมุงหลังคาเช่นเดียวกับใช้ใบจาก หรือใบมะพร้าว บางครั้งนำมา ตกแต่งงานรื่นเริงในหมู่บ้าน ใบอาจนำมา จักสานเป็นตะกร้า หรือทำไม้กวาด ใบอ่อนนำมาผนบุหรี ก้านทางใบนำมา ทำฟืนสำหรับก่อไฟ ส่วนของลำต้น ใบระยะที่เริ่มออกดอกจะมี

แป้งสะสมอยู่ภายใน นำเอาแป้งมาใช้ประโยชน์ และส่วนของลำต้นนำมาใช้ทำเฟอร์นิเจอร์หรือ อุปกรณ์การเกษตร

ในประเทศไทยตำบวเป็นพืชธรรมชาติที่จัดเป็นผลผลิตจากป่าที่มีค่าทางเศรษฐกิจที่สำคัญในอันดับต้นๆ ในหลายพื้นที่ของประเทศ สามารถทำรายได้จำนวนมากให้กับครัวเรือนและท้องถิ่นโดยแต่ละครัวเรือนสามารถสร้างรายได้จากการขายลูกชิตได้ถึงประมาณ 35,000-40,000 บาทต่อปี ปัจจุบันลูกชิตเป็นของหวานที่ยังคงอยู่ในความต้องการของคนไทยและประเทศข้างเคียงตลอดเวลา ความต้องการบริโภคลูกชิตยังคงมีอยู่และมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นในขณะที่ลูกชิตกลับหายากขึ้น ทำให้ลูกชิตมีราคาเพิ่มสูงขึ้นจึงต้องมีการนำเข้าจากต่างประเทศจำนวนหนึ่ง ปัจจุบัน 70% ของลูกชิตที่กินกันทั่วประเทศ ถูกส่งมาจากประเทศลาว โดยมีพ่อค้าชาวไทยรับลูกชิตดิบเป็นกระสอบๆ เพื่อนำมาแปรรูป เป็นลูกชิตเชื่อมในไทย แม้ลูกชิตในไทยจะมีปริมาณน้อย แต่ส่วนใหญ่มาจากจังหวัดน่าน

ปัจจุบันต้นตำบวที่เคยมีกระจายอยู่ทั่วไปในป่าในหลายพื้นที่ได้ลดจำนวนลงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากพืชชนิดนี้เป็นพืชที่ออกดอกเพียง 1-2 ครั้ง และเมื่อดอกผลและเมล็ดแก่ลง ลำต้นก็จะค่อยๆ โทรมลงและตายในที่สุด แต่วงจรชีวิตดังกล่าวอาจใช้เวลาจนถึง 20 ปี นอกจากนี้ก็อีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ต้นตำบวลดจำนวนลงอย่างรวดเร็วนั้นอาจเนื่องมาจากการโค่นต้นเพื่อการเก็บเกี่ยวผลผลิต หรือการเก็บเกี่ยวผลผลิตทั้งหมดโดยไม่เหลือทิ้งผลบางส่วนเพื่อการขยายพันธุ์ รวมไปถึงงานการตัดทำลายต้นอ่อนที่มีอายุประมาณ 3-6 ปี เพื่อเอายอดอ่อนซึ่งมีรสชาติที่หวานกรอบคล้ายยอดอ่อนของมะพร้าว ทำให้ต้นตำบวกลายเป็นพืชที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์อย่างยิ่ง ต้นตำบวจะเจริญเติบโตได้ดี จะต้องขึ้นเองตามธรรมชาติ ในป่าดิบชื้นเท่านั้น การหายไปของป่าดิบชื้นในไทย และการสูญพันธุ์ของสัตว์ป่าหลายชนิดที่กินลูกตำบวเป็นอาหาร เป็นสาเหตุในการทำลายวงจรชีวิตของต้นตำบว ทำให้ไม่สามารถขยายพันธุ์ได้ตามธรรมชาติ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ลูกชิตในไทยไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค จึงต้องนำเข้ามาจากประเทศลาว ซึ่งเป็นประเทศที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติ

องค์ความรู้ความรู้อันการใช้ประโยชน์ของหวายและตำบวในด้านต่างๆ มีงานวิจัยมากกว่าสิบปี ทั้งข้อมูลพื้นฐานทางพฤกษศาสตร์ ข้อมูลพื้นฐานด้านอนุกรมวิธาน สันฐานวิทยา รวมไปถึงข้อมูลทางด้านนิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ ข้อมูลการเขตกรรมจัดการต่างๆ การเพาะขยายพันธุ์ อย่างไรก็ตามเพื่อให้ชุมชนได้นำไปใช้จริงและเกิดการพัฒนาพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการวิจัยและพัฒนาพืชท้องถิ่นดังกล่าวร่วมกับหน่วยงาน เพื่อหาแนวทางในการอนุรักษ์และจัดการเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน รวมไปถึงหาแนวทางในการประยุกต์ใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาเป็นพืชเศรษฐกิจเพื่อสร้างรายได้ในระดับชุมชนและระดับประเทศต่อไปในอนาคต